

levén mezei vagy egyéb gazdasággal annyira elfoglalva, magok is figyelmeztetik gyermekeiket teendőkre; de nem bajlódott egy határt és nyolcz félé műveltségi figyelmek csoportjával, kiket ha hazamennek, nem a könyvet négatnak szülőik, hanem marhák takarítására, favágásra, vízhozásra s Isten tudja még hányféle dologra, s e mellett az iskolát is csak időnkint látogatják, midőn a szülők egészen nélkülözhetik.

Mondhatná valaki, hogy nincsen igazom; mert a gyermeki kebel fogékony szokott lenni, s egyszeri elbeszélésre is felfogja a kihagyandó leckét, ha az gyermeki nyelven van előadva, s a másodikra pedig egészen otthonos benne.

Igen ám, ez igaz! de a szoros értelemben vett népiskolákban az a baj, hogy mikor a második órán a tanító elkérde az előbbi órán elbeszélte leckét, alig van jelen az illetőknek fele vagy kétharmada; a jelen levők e második órán elbeszélésre jól megtanulják, s újat is tanít tovább a tanító. Azonban a harmadik órán ezek maradnak ki, s azok jönnek fel, kik a második órán nem voltak jelen, s már az első órán tanultakat tökéletesen elfelejtették, és így ismét azt kell magyaráznia a tanítónak, míg megtanulják. A negyedik órán ismét ezek maradnak ki s az előbbieket jönnek fel, kik hasonlóan elfelejtették, mit az első és második órán tanultak. Ha van is vagy egy, ki pontosan járta az iskolát s az elbeszélteket jól tudja, nem haladhat: mert a tanítónak ismételnie kell a feledékenységbe maradtakat. Ez így megyen a végtelenségig.

De nemcsak a gyakori kimaradások akadályozzák a tanítót haladásában, hanem a kezdő gyermekeknek iskolába felhozataluk rendeltetése is. Az iskolai évknek kezdetétől fogva végeig minden héten újabb-újabb tanoncokat kell bevezetnie az olvasás és írás mesterségébe, úgy, hogy ugyanazon évben csak a kezdők is 4—5 osztályt képeznek a többieknek kívül, kik már könyvből kezdték olvasni, természetes ezek is 4—5 osztályba sorozhatók.

Igy tehát az egészet 8—10 osztályra lehet osztani.

Mi több, ezen sokféle képzettségtől gyermekek egy része csak listások csillagként jelennek meg néha-néha az iskolában, és nagy részének sem könyve, sem papírosa nincs; sőt egyet-kettőt kivéve, midőn olvasásban, írásban már annyira erősödtek, hogy más egyéb tantárgyakat is tanulmányoznak, vagy egészen kimaradnak az iskolából, vagy magok a szülők szőlítják fel a tanítót, hogy ne kívánjon gyermekeiktől egyebet az olvasásnál, írásnál és számolásnál s csak ezekben igyekezzék őket mentő többre vinni.

Ennyire különbözvén a főtanodai elemi osztályok azon népiskoláinktól is, melyekben a tanítás nyárbán is foly, a ki soha gyermeket nem tanított is meggyőződhetik arról, hogy ezekben annyi oldal tudományt sikerrel tanítani teljes lehetetlen.

Mit kellene tehát tenni mégis, hogy a megállított tanterv némi módosításokkal népiskoláinkban egy alkalmazhatassá, hogy a nép igényeinek tökéletesen megfeleljen, vagy értetibben kifejezve, hogy mind azon gyermekek, kik innen egyenesen kilépnek az életbe, életpályájokra megkivántató elég ismerettel bírnak, mind kik innen főiskolába mennek át, ott megakadályozás nélkül folytathassák tanulmányaikat?

Es erre nézve első teendőink közé tartozna lenni vélem népiskoláink jobb rendbehozatala által azon akadályokat elhárítani, melyek a tanítónak gátol szolgálnak az előhaladásban; mert míg csak a fenemlített akadályok is, a többieket nem is hozva fel, újában lesznek a tanítónak, teljes lehetetlenség a kívánt sikerrel tanítás.

Nem akarok olyan akadályok vagy nehézségek meggátolásáról szólni, miknek kivitele a népre nézve igen terhes levén, a mostani körülmények közt talán nem lennének lehetségesek, hanem csak olyan intézkedések életbevitelét kívánom az illetők figyelmébe ajánlani, melyek a tanítónak útját a nevelés terén egy kissé megkönnyítik, valamint a népet is több haszonnal jutalmaznak, a nélkül, hogy reá nézve legkevésbé is nyomasztók lennének s e szerint ki is vihethők, csak a végrehajtásra kész erős akarat legyen meg, mi fájdalom e téren nagyon kevésé mutatkozik!

Kivethető és elmellőzhetlen teendőknél tartom én a népiskolákban erre nézve először is az iskolai vizsgálatok szoros életbevitelét, még pedig úgy, hogy ne csak a körültekintés legyenek ezzel megbízva — kik ösztönözve megvallva ebbeli hivatásukról (tisztelt a kivételnek) eddig nagyon megelégedtek — hanem értelmesebb szülők és tanítók is legyenek erre hivatva. Egy-egy ily három tanuló álló vegyes bizottságban azonban nem minden héten vagy hónapban, hanem csak egy negyedévben egyszer legyen köteles a körébe eső iskolákat (egy ily bizottság körébe legfőbb 3 iskola esvén) megvizsgálni, mely vizsgálatok ketteje mindig examenek alkalmával történjék, ketteje pedig tanulási időközben. A hol csak téli iskolázás van, elég lenne nézetem szerint két vizsgálat.

Ezen bizottságok összehívhatók lennének véleményem szerint nagyon célszerűen az egyházmegyei ft. esperes urak bölcs rendelkezésével fogva az egyházmegyei tanügyi bizottságai kebeléből. (Folytatjuk.)

Erdélyi gazdasági-egylet

választmányi ülés jan. 4-kén b. Huszár Sándor elnöksége alatt.

A királyi főkörmányszék selyemtenyésző Thierri Vilmosnak 1863-ban Erdély több helyén folytatott selyemtermelési eredményéről szóló, s a kir. főkörmányszékhez beadott jelentését küldvén meg, felszólítja a választ-

mányt, hogy Thierri Vilmos jelentésében foglalt minden pontok irányában, különösen azon ágára nézve, mennyiben felelt meg jelentéséből azon célnak, melyre neki a kormány részéről segédjelem adatott; valamint az eperkertnek kieszközölt helyiségekre és azok beállítására szükséges költségekre nézve véleményét a kir. főkörmányszéknek terjesztse fel. A vélemény megtétele a kertészeti szakosztálynak adatik át.

A kir. főkörmányszék tudatja, hogy a Felség M.-Vásárhelyi község tanácsa azon végzését, mely szerint a selyemtenyészés terjesztése tekintetéből eperfa iskolára a már tudva levő feltételek mellett 10—12 évre 6 holdnyi területet ajánlott fel, méltóztatott legkegyelmesebben jóvá hagyni.

Az egyesület kertjében tett munkálatok és építkezések megtekintésére kinevezett bizottság jelentését a választmány a közgyűlés elébe terjeszti.

Az ismeret terjesztő szakosztálynak a maros-vásárhelyi fiók gazdasági-egylet alapszabályai tárgyában tett jelentése, minthogy ez a választmányának ajánlja, hogy az egylet által hozott fiók gazdasági szabályokhoz tovább ne ragaszkodjék, hasonlóképp a közgyűlés elébe terjesztetik.

Ugyan csak az ismeret terjesztő szakosztály elismervén, hogy újabb időben egyesületünk több buzgó tagjainak is fáradsága, ismeret- és tapasztalattal párosult vállalkozások által a szőlőművelés némi előhaladását tett, hogy a jó példa naponta több ügybarátokat nyer, csodálva sajnálattal fejezi ki a felelt, hogy ezen nevezetes iparágban egyetlen szakismerttel szerkesztett szaklapnak a „Borászati Csarnok”-nak Erdélyben csak négy előfizetője van; e derék és jeles lapot ajánlja a választmány tagjainak, s minden a borászattal foglalkozó tagtársnak.

Két t. tagtársunk aláírásával egy indítvány olvastatik fel, melyben az egylet iránti közértséget felébresztése, de főleg pangó gazdasági ügyünk fellendítése céljából ajánlatik: 1-ször hogy miután egy külön szaklap fenn nem tartható, nemzetgazdasági érdekeink megvitatására egyik helybeli lapunkban külön rovatot nyissunk, mire az egyletre, úgy mint a gazda közönségre nézve előnyös feltételek mellett Dózsa Dániel ajánlkozik is; 2-szor egy állandó termény-kiállítás nyissunk meg, mely a termelőket és fogyasztókat közelebb hozza egymáshoz stb és 3-szor ezzel kapcsolatban egy ügyünk felállítását ajánlja, megemlítvén ennek teendőjét és közhasznú hatását stb. Az indítvány felolvasása után Kövári László ez ügy létesíthetése céljából még előnyösebb feltételekre ajánlkozván, az indítvány Tisza László elnöksége alatt véleményadás végett bizottságra bízatik, melynek tagjai: gr. Bethlen János, b. Bornemisza János, Kövári László, Kuliseki János, Nagy Elek, Nagy Ferenc, Nagy János és b. Schweinitz Gyula.

Egy más t. tagtárs felhozván, hogy a lötenyészés hazai gazdasági iparuinak egyik

legfontosabb ágát képezvén, ennek felvirágzását csak is lovaink keletudósága eszközölheti, s ha löenyésző gazdatisársaink nem esnek azon szomorú kénytelen helyzetbe, hogy lovaikat elvesztessék, ennél fogva a kir. főkörmányszékhez az állam számára lovakat vásárló vállalkozásra vonatkozó felterjesztés elkészítését indítványozza. Az ügy megvitatása s a felterjesztés elkészítésére a választmány felkéri b. Bánffy Albert, b. Bánffy Dániel, Páger János, b. Szentkereszti Zsigmond és Wesselényi Ferencz urakat.

Minthogy több küldöttség munkáját nem fejezhette be, a választmány folyó hó 15-kén tartatni határozott közgyűlés megtartását elhalasztja folyó hó 25-dik napjára.

Nagy János,
titkár.

Előleges értesítés.

Az erdélyi muzeum-egylet jövő februarius hó 15-én fogja tartani idei rendes közgyűlést, és meghívja az e gyűlésen való részvételre az egylet min-ten rendi tagjait. A gyűlés helyisége és tárgysorozata utólagosan fognak közlése tétetni.

Az igazgató választmány üléséből Kolozsvárt januarius 6-án 1864

Kiadta
Finaly Henrik,
egyl. titkár.

Adakozások a piaczi templom környezete lebontására.

(Folytatás és vége.)

László Márton 5 frt, Láth János 25 frt, gr. László Miklós 50 frt, Lendvai Márton 2 frt, Lukács Em. Krasznáról 2 frt, R. J. Lukács Belső 195 frt, Lukács Ferenc 20 frt, Magyar Mihály 12 frt, Mária János 204 frt, Márkovics István 26 frt, Márkovics Sándor 5 frt, Minorich Károly 13 frt, Mark Samu 5 frt, Marusan Szabó 2 frt, Maté István gergelyfai 10 frt, Macskási Pál 10 frt, Macskási Rófia 25 frt, Medgye i Tivadar 20 frt, Medgyesi Kattero Esztergár 5 frt, Mesko Antal 20 frt, Merza testvérek 66 frt, Mike Sándor 20 frt, gr. Mikó Imre 6 Exja 1000 urbéri, Mino ita convent 70 frt, Molnár Miklós 25 frt, Mosé Antal 10 frt, Máé György 4 frt, Dr. Maizner János 10 frt, Mátyás Mihály 5 frt, Müller Mihály 25 frt, Káli Nagy Elek 50 frt, Nagy János 2 frt, Nagy Pista 2 frt, Nagy Péter 10 frt, Nálaczi Farkas 100 frt, Nemesányi András 100 frt, özv. Nemesányi Ferencné 50 frt, Nappendruk Károly 20 frt, Névtelen Pástról 2 frt, Névtelen Kolozsvárról 81 frt, Nigreis Mixa 2 frt, Páger János 75 frt, Pálfi Antal, 24 frt, Panajott Sándor 20 frt, Pánczél Imre 5 frt, Pap László Áron fia 2 frt, Pap Alajos 20 frt, Pásztor István 40 frt, Pataki Elek 10 frt, Pataki József 10 frt, Pataki Sándor 100 frt, P. Piaristák 23 frt 6 kr, P.

TÁRCZA. AZ ERDÉLYI SZÁSZOK MAGATARTÁSA

1860 october 20-dika óta

Történelmi vázlat

Halmágyi Sándortól.

(Folytatás 1).

E közben april 12-dikén Kolozsvárt egész ünnepelességgel ment véghez a kir. főkörmányszék inauguratioja.

Ugyan e napon Szebenben a cs. k. Oberlandesgericht-nél azon rendelet tétetett közzé, mely szerint a felhívások, melyek eddig Bécsbe a legfőbb törvényszékhez intéztettek, ezután az erdélyi kir. főkörmányszékhez, mint legfőbb törvényszékhez, intézendők 2). A szebeni német hivatalos lap pedig april 15-diki számában két nevezetes hivatalos hirdmény olvasható. Az első N.-Szeben, 1861 april 14 datummal s 1643/2—1 eln. sz. a. aláírja herceg Liechtenstein Frigyes altábornagy, mint cs. k. kormányzó és báró Leheltern Henrik, mint a cs. k. Statthalteri (helytartó) elnöke. Ebben kihirdették, hogy az erdélyi kir. főkörmányszék mint országos politikai hatóság april 24-dikén megkezdí hivatalos működését, minél fogva a Szebenben székelő cs. k. Statthalteri april 23-kán bevégzi hivatali működését s jegyzőkönyveit bejárja. A másik „Kundmachung”-ot az erdélyi cs. k. urbéri kárpótlási alap igazgatósága bocsátja ki. Datum: 1861 april 14 sz. 34 eln. aláírja: báró Leheltern Henrk elnök és gróf Amadei Rudolf alelnök. Ebben közölrte tétetik, hogy e hivatal is megszűnik, s teendőit april 24-kén kezdve a kir. főkörmányszék

Kolozsvárt veszi át, minél fogva a kérvények oda lesznek benyújtandók 3).

Szóval: a reactio embereinek utolsó reményük is odalett arra nézve, hogy a Bach-féle absolutismus bárminő mesterkedések közt tovább tiszgálhatná szerencsétlen uralmát. Erdélyi kormány minden ágazataiban a boni intézmények szellemében alkotmányossá, törvényessé alakult át.

Báró Salmen Ferencz april 13-dikán érkezett Szebenbe. Megérkezése előtt a (szász) nemzet háza elibe négy fenyőfa tűzetett, mint az igazságszolgáltatás régi jelképe. A város ház tetején, a comesi szálláson a comesi lo bogó lengedezett császári sassal, a szász székek ezimereivel s „ad retinendam coronam” körirattal. A szék házánál magistr. tanácsos Waller Mór és orator Hain falusi parasztlóvas banderiummal várták az ünnepelel férfit, s hat lovas kocsival hozták aztán igen nagy ünnepelességgel. A tanács feje, egy tanácsos és a kommunitás 6 tagja Kis-Toronyból (Neppendorf) köszönték őt mlgát, s mihelyt a faluból kiértek, azonnal megkezdődött a harangzúgás az evang. toronyban és tartott megérkezéig. A ezékek zászlóikkal sorban állottak, a kisérletben lovas legénység szász nemzeti ruhában stb. A szállás előtt a városi főkapitány fogadta buzogányával és a kommunitás összes tagjaival. Miután a comes lezállott, az ágostai hitv. egyház tagjai, a tanács és kommunitás az elfogadó teremben tisztelgének, a városi orator még néhány üdvözlő szót intézett, melyekre ő mlgá felett, mialatt kiűnn a szász lovasok és parasztló sorban állottak a nemzet háza előtt 2). A szász nemzet fővárosa e napon mintegy nemzeti ünnepelel ült.

Salmen folytatván körutját a szász székekben, mindenütt nagy ünnepelességgel üdvözlötett. Brassói fogadtatása april 21-én tán a legnagyobbasról volt a többi közt. A

tanács, a kommunitás, lovas banderium (derkas germán alakok nemzeti díszöltözethen, mint a tudósító megjegyzé) számos kocsit stb. Brassó vidéke határszélén várták. Az első lovagtól az utolsó kocsig egy félmértföldnyi távolság volt, s e nagy menet megindulván, a bevonulás harangok zúgása, a nép örömradió, lelkes üdvözlő kiáltásai közt történt. Az előcsapat gyanánt robozó lovakok száma mintegy ezer főnyi vala; minden községi osztály élén annak szónoka (Wortmann) lovagolt a községi zászlóval. Az ünnepelel férfiú díszkocsiját dolmányos, mentés, kalpagos, kocsagatollas, délezeg lovakok (brassói magyarok) vették körül, a kik megjelentét lelkes éljenzések üdvözlék. Számos, apró minden színi lo bogó tarkállott mindenfelőlről; Brassó háza drága szönyegekkel valának ékítve stb 3).

A nemzeti ispán megérkezvén, fogadta a tanácsot, a kommunitást, az evang., a r. cath és román papságot, a tanári kart, a vidékbeli szász faluk küldöttségeit, a kereskedelmi és iparkamarát, a keresk. gremiumokat, egy nagy magyar küldöttséget és egy román küldöttséget. A redoute teremben bankett rendeztetett, este fáklyás zene, mely alkalommal a katonai zenekar és a dalárda is közreműködött 2).

April 24-dikéről, mely napon a „Sieb. Bote” már kétféjű sas nélkül jelent meg, az ágostai evang. egyház fő consistoriuma felhíratot intézett ő Felségéhez a 16,000 forint évi dotatioért; ebben kifejeztetik az a remény is, hogy ezen dotatioiról az egyház szabadon fog rendelkezhetni, s ő Flge azt szükséges esetében feljebb emelendi. Kél Szebenben; aláírja Dr. Binder György Pál, superintendens és Rannieber Jakab e. jegyző 3).

Cs. k. finansprokurator Schmidt Konrad pedig egyházi gondokkal választatott.

Az Erdély számára N. Szebenben felállított

1) „Sieb. B. te” 1861. 82. sz.

2) U. o.

3) U. o.

1) „Sieb. B.” 1861. 85. sz.

2) „Sieb. B.” 98. sz.

3) „Sieb. B.” 106. sz.

4) „Sieb. B.” 110. sz.

1) Lásd a „K. Közlöny” f. 6. 1- és 2-dik számait.

2) „Sieb. B.” 1861. 78. sz.

1) „Sieb. B.” 1861. 74. sz.

2) „Sieb. Bote” 1861. 74. sz.

T. 5 frt, Puskás József 10 frt, Poos Adolf 10 frt, Popián Nándor 25 frt, Prágai József 5 frt, P. P. 50 urbéri, Prodán Antal 10 frt, Póka János 5 frt, Réil Dani 30 frt, Resner Dani 25 frt, Rozner János 5 frt, Reményi Ede 5 frt, Ruska János 50 frt, ifj. S. J. 1 frt, öz. Scilling Jánosné 10 frt, Schwarzel és társa 25 frt, öz. Símó Károlyné 100 frt urbéri, Símái Lukács 20 frt, Símái Mihály 4 frt, Szentjános Ferencz 20 frt, Somogyi János 2 frt, Songott Gergely 5 frt, Songott József 2 frt, öz. Szabó Józsefné 5 frt, öz. Szász Ferencz 11 frt, Stampa András 100 frt, öz. Stadler Ferencz 15 frt, Stark József 104 frt 33 kr, Staszicki Pál 50 frt, Stein János 50 frt, Schwarz Károly 40 frt, Szentkovics Márton 36 frt, S. B. 1 frt, S. Mari 1 frt, Skovronek Ágoston 10 frt, Szigethi Ferencz 10 frt, Sujánszki Eus 6 frt, dr. Szombathelyi Gusztáv 100 frt urbéri, Szegedi János 3 frt, Szabó Márton 10 frt, Striczki Antal 12 frt 50 kr, Tamási Antal 10 frt, Tamási János 10 frt, Tamási Tamás 10 forint, öz. gr. Teleki Pálné 100 frt, Thurn 1 frt, Tisza László 5 frt, Tordai Samu 12 frt, Török Balint 5 frt, Török család 10 frt, T. S. 10 frt, Tökés Tamás 3 frt, Tauffer Ede 5 frt, Thorodfi János 20 frt, Ujfalvi Sándor 100 frt, urbéri, Vadász János 503 frt 23 kr, Vajna Sándor 30 frt, Varga Dani 18 frt, Varga Lajos 15 frt, Vég József tñr 2 frt, Vég Mihály búlióni 5 frt, Vendl Frigyes 25 frt, b. Veselényi Farkas 50 kr, b. Veselényi Ferencz 100 frt, Vikol Antal 25 frt, Vikol János 40 frt, Vikol Endre 50 frt, Vikol Lajos 60 frt, Vikol G. és Vertán 200 frt urbéri, Virág Dénes 5 frt, Veinhold Nándor 2 frt, Zátvárnai Sándor 29 frt 40 kr, Zakariás Kristóf 3 frt, Z. L. 1 frt, Zejk Sándor cikimant. 15 frt, Zeigmond Elek 25 frt, Zejk József 50 forint, Jánki Mihály 10 frt, b. Józika Sámuel 3 excejfa 1000 frt, Jóska 2 frt, Juhász András 6 frt 40 kr, ács ezéh 31 ft 50 kr, asztalos ezéh 25 frt, cipész ezéh 50 frt, eszmadia ezéh 50 frt, fazakas ezéh 5 frt, kalapas ezéh 2 frt, kerekés ezéh 10 frt, kovács ezéh 10 frt, Lakatos ezéh 65 frt, nyerge ezéh 20 forint, szőcs ezéh 20 frt, magyar szabó ezéh 50 frt, német szabó ezéh 20 frt, timár ezéh 10 frt, zsemlés ezéh 18 frt, Özsvesen 1198 frt 54 kr, kamatból jött 691 frt 13 kr, szelvényekből 110 frt, 21 kr, táncvizigalomból 217 frt 70 kr, 1/2 éi házár 1190 frt, egész szűveg 14207 frt 58 kr, ebből 2700 frt, urbéri papíros.

Kolozsvárt december 31-én 1863.

Minorich Károly m. p.

elnök

Magyar Mihály

pénztárnok

Schütz János

ellenőr.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A kolozsvári jótékony négyzet választmánya által rendezett álarvos bál folyó hó 14-én menend végbe. Érdekelt jelmezcs gyermekek díszmenete fogja emelni. Ajánljuk a jótékony célú vigalmat meleg pártolásába városunk mind azon lakóinak, a kik szerencsétlenebb embertársaik insége s különösen a titkon nagy szükségét érző háziszegények szenvedései iránt mindig részvéke y indulattal szoktak viseltetni. Emberségi nemesb vonások közé tartozik akként vigadni, hogy örömeinek fényéből a balsors homályában sünnylődek arcára is jusson bár parányi enyhítő sugár. Bementi díj 1 frt, gyermekeknek 50 kr o. é.

— A magyarországi szülőkölődök számára a kolozsvári jótékony négyzet választmányának adtak: Erdélyi Samu 5 frt, Butka Mózesné 5 frt, Vasvári 1 frt, Szabó Samu 1 ft, valaki 1 frtot.

A kolozsvári polgári társalkodó, folyó 1864-dik évi január hó 16- és 30-kán a városi Redontetereben zártkörű táncvizigalmat fog rendezni; jegyeket 1 frt 50 krjával a táncszély és megelőző napján reggeli 9 órától esti 8 óráig válthatni a polgári társalkodó teremében.

— A régi magyar matronai szokásnak egy feltűnő hagyományos jelensége jött tudomásunkra. Egy kereskedésben harminczöt női köntösnek, huszonöt férfi nadrágnak való kelmét, minden hozzájuk járuló ékítésekkel, s hús vég gyolcsot vásárolt hazánk egyik delnője, és pedig, a mi megjegyzendő, készpénzzel — szokása szerint. — Ezek új évi ajándokul szolgálnak a delnő kegyeltje részére. Ily nemes cselekedet költ az, ki maga úgy öltözködéseben, mint háztartásában a legszebb egyszerűséget követi. S mennyi felé okozand örömet ily cselekedet kiadásával?

— A magyar földhitelintézetéről — írja a „Tájékoztató”. — Érdekesebb tárgyal alig kezdhetjük e rovatot, mert hiszen a magyar földhitelintézet igazán hazai ügy, melyhez a legnagyobb érdekeltséggel kötik a sokat szenvedett s végszükség szélén álló gazdák reményei, s a pénzemberek figyelme. Ezen

intézet valóban szorult körülmények között jött létre; az aszályos év, az általános pénzszűke felette nehezíték az intézet feladatának megoldását. És ime ma már a legszebb eredményeket mutatja fel e még fiatal intézet, mely helyes szervezete, pontos s lelkiismeretes kezelése, s biztos alapon nyugvó hitele által nem csak a gazdavidág, nem csak a tőkepénzesek, de a külföldi bizodalmit is megnyerte, és már eddig is sok érdemet szerzett a hazai földipar előmozdítása s a gazdasági válság folytán előállott közinség enyhítése körül. De szóljanak a számok. A hitelintézet zálogleveleinek árfoiyama a bécsi bűzén 88—89, a jövődek jegyzéke 99—100 frt, mi a bel- és külföldi tőkepénzesek szilárd bizalmára mutat. Kélesőnért folyamadók száma eddig közel 3000 re megy, a kért öszlet pedig 10 millió felül rug, melyből eddig 3 milliónyi öszlet utalványoztatott. Ezen somából nevezetes mennyiségben részesültek az inség sújtotta alföldi községek. Ez pedig még csak kezdet.

— A magyar kereskedő osztály hitelforrásairól írja a „Tájékoztató”: 1) A pesti magyar kereskedelmi bank, mely az utóbbi három évben 16.163.693 forintnyi betételt fogadott el, és 15.244.235 forintot fizetett vissza, mialatt a váltó leszámítások, értékpapírok, s vagyona előlegekre, valamint forgatmányi és folyó számlák üzletére 151 millió forintot fordított. 2) A szabadalmazott osztrák nemzeti bank fiók-intézete, szinte az utóbbi három év alatt váltóleszámitásokkal 44.819.151 forintot forgatott. 3) Az osztrák kereskedelmi és iparhitelintézet pesti fiókja, csupán 1860-ban 25 milliót meghaladó pénztári forgalmat mutat. 4) A hazai takarékpénztárak nagy mérvben vétetnek igénybe a kereskedő s iparvilág által.

— A bécsi „Polit. Corr.” f. hó 3-diki kellet alatt az alkotmány-kérdés felől a következő rejtélyes közlést hozza: „Sok dolog, mint embryo a jövő méhében nyugzik ugyan, de az embryo is sebes léptekkel siet megérese felé s reményljk, hogy talán már legközelebbi iratunkban, Magyarország viszonyait illetőleg, nagy fontosságú politikai horderővel bíró bevezetést jelenthetünk.”

— A zágrábi német lap közli a horvát udv. cancelláriánakiratát a birod. tan. képviselő házhoz, melyet kifogás alá esett költségvetése érdekében hozza intézett. A terjedelmes iratban azon meggyőződés mondatik ki, hogy csak elegendő információ, az illető okmányokba való betekintésre lett volna szükség, hogy a pénzügyi bizottmány más nézetben legyen, s arra utalnak, hogy a horvát municipális költségeket nem lehet a Magyarországgal összehasonlítani, minthogy Horvát s Tótországban nem csak az osztrák anyagi s alaki polgári s büntető törvény van érvényben, melynek alkalmazása nagyobbára megyei községek is hivatták, hanem a különben ott 1860-ban fennállott politikai közigazgatási szabályok is még mindig illetékesek s hogy e miatt a horvát-tót municipális hatóságoknak hivatali eljárása sokkal nagyobb, sokkal több formalitás és megelőltetéssel van összekötve, mint a magyarországiaké. Emeltésre méltó továbbá az „Utazási költségek” címűnek indoklása, miután ez a horvát országgyűlés közeli egybehivatását most már hivatalosan mint tényt állítja fel. Az ezt illető hely ugyanis így hangzik: „Mint a n a z 1864-ik évben országgyűlés várható s miert is az udv. cancellár s az udv. cancellária egyes tagjainak az országgyűlés helyére eshetőlegesen utazniok kell, eltekintve a különben is előforduló hivatalos utazásoktól, az utazási költségeknek az 1863-ik évré 500 forintban megállapított átalányát 2500 frtra kellett emelni.”

— Pesti lapok írják: F. hó 3-ról 4-re éjjelitt borzasztó öngyilkosság követték el. Szoboszlai V. Dániel 40 éves, mérnök, 3-kán este 10 óra tájban molnár-utczai 30. sz. a. szállására érkezvén, miután előbb egy törrel több szürássebet ejtett magán, reggel 3 óra tájban egy kétesövű pisztolylyal végezte be, a mit törrel kezdett. Vigasztalan lelki állapotának indokai, melyek e tette vezették. A szerencsétlen embernek egy hozzánk küldött iratát egyszerre vettük a lapok tudósításával, mely igen szomorú lélekállapotát tolmácsolja, kit a pörkedés mindenéből kifogatott.

— Gerbőff Natália asszony, szül. Soltkoff hercegné, egy orosz tñok neje, többrendbeli váltóhamisításokért törvényszéki nyomozó levelekkel üldözötték. Az illető 50 éves, polgárilag van öltözködé, s ha elfogják, uti készleteivel együtt adandó at a rendőrségnek.

— Magyar tudományos akadémiá. Teleki-pályázat. 1863. dec. 31-ikéig mint határnapig a néhai gr. Teleki József alapítványából kibírdetett 100 arany vigjátéki jutalomra hét pályaműt érkezett be ily sorban: I. Az élet komédiái; vigjáték 4 szakaszban. Jellege: It van a bon, ah nem mint a régi Kölcsey. II. A nyugalom embere; vigjáték 3 felvonásban. Jellege: Holder Fiedes, süssé Eintracht. Schiller. III. Nász vagy

zárd; történeti vigjáték 4 felvonásban. Jellege: Legyen vigjáték, nem bohózat. Szerző. IV. Egy nagyra termett férfin; eredeti vigjáték 3 felvonásban. Jellege: Magamat ajánlom. V. Az ember ismerő; eredeti vigjáték 3 felvonásban. Jellege: Graun ist alle Theorie. VI. Mi újtság a szomszédban? eredeti vigjáték 4 felvonásban. Jellege: A művészet átalános hanyatlásának biztos jele nem a rutnak gyakori előkerülése, hanem inkább a szépnak helytelen alkalmazásában tñnik elő. Altalában így rontja meg a tragédiát az ékesszólás, a vigjátékok az élez. Macaulay. VII. A széplők; eredeti vigjáték 3 felvonásban. Jellege: Ha bár fáj az érintés, sebet gyógyítani másképp nem lehet. A jelgés levelek, az akadémiá és a másodolók pecsétivel borítékba zárva a levéltárba adattak, a pályaművek pedig megbírdaltatás végett a nyelv- és széptudományi öszályhoz tetették által. A jutalom f. é. martius 19-én adatik ki. Kelt Pesten, a Magyar Tudományos Akadémiának 1864. jan. 5-én tartott üléséből. Szalay László titoknok.

Közgyűlés.

A kolozsvári casino választmányának mai napon tartott ülésében hozott határozat folytán ezennel hirlapilag közzététetik, hogy egy rendes közgyűlése az alapszabályok értelmében e folyó hó utolsó vasárnapján (január 31-kén) fog megtartatni.

Kolozsvár, január 7-kén, 1864.

Gróf Lázár Miklós,

igazgató.

Halmagyi Sándor,

jegyző.

Nemzeti színház. Szerda, január 6-án itt először: „Egy szeszélyes nő.” Vigjáték 3 felv., írta Papp Miklós, E darab majd a legsikerültebbnek mondható azon újabbak közt, melyek e szinidényen előadattak. Alakjai az életből merítvők, kivitele helyes, nyelvezete folyékony, s habár a kezdete kissé szinte unalmas kezd lenni a hosszas párbeszéd miatt, de a bonyolódás különösen, s a kifejlés elég kielégítő. Szerző többször lelkesedve kihivattott s meg is jelent. — A darab meséje körül belől ez: Ormody Béla (Komáromi) fiatal házass, barátjának Szikray Bélának (Tóth Jenő) egy hosszú párbeszédben (ezen kezdődik az előadás) panaszkodik, egyfelől hogy pénzügyi viszonyai rossz lábon állva egy vén nagybátyához folyamodik segélyért, ki azt megtagadja; de a nagybátya véletlenül meghal s mindenét öcsésére hagyja azon feltét alatt, hogy házassodjék meg, mit meg is teszi; de márfelől azt is elpanaszolja, hogy az ő neje Róza (Fellinusné) milyen akaratos, ellenkező, nem gazdaszónynak való nő, a ki mint egy férfi szivarozik, lovagol stb. Szikray tanácsokat ad, miként gyógyítsa ki nejét ezen rossz szenvedélyekből. A férj meg is kezdi a curát; legelőbb a szivarokat hányja el, azután a lovagló lovat adja el; de a nő is észreveszi magát s ő is férje boszúállására, ki köze legyen mondvá nagy botánicus, természetbarát — minden madarat szabadon bocsátja, fegyverét kűtha veti s összevesznek. Ezen jelenetnek tanuja Urgefi Mátyás (Tóth Soma) nejjével (Boérné), kik rokonai Ormodynak, s vágnak a gazdag örökségre; s midőn a nő férje puszkáját az udvarra kifutva a kűtha veti, s az véletlenül elsl, a két jó rokon azt hiszi, hogy a nő maga magát meglötte, s eltávozva pert akarnak indítani Ormody ellen a jószágért. Másnap a fiatal házaspár válni akar, s levelet küldenek a paphoz, a ki megeskette, hogy rögtön indítsa meg a válópert; s addig míg a válasz megérkezett, Urgefi azon jó hiszemben, hogy a nő csakugyan meglötte magát, úgy tetteve mintha semmit sem tudna a dolgról, hogy jobban megbizonyosodjék meglátogatta Ormodyékát, s ekkor nagy bámulatára látja, hogy a nő nincs meghalva; ekkor érkezik a pap levele, melyben írja, hogy tudván előre az Ormodyak ősi szokását, miszerint mindenik rendesen elvált nejétől, nevetek be sem jegyezte az anyakönyvbe, midőn összeadta őket; ezt meglátva a válótársak megrémülnek, a nő elájul, s a levelet kibulatlja kezéből, mit a kíváncsi nagybátya hirtelen felkap, s elolvassa kerekelt old, a levél erejénél fogva bepereli öcsését; azonban a tiszteletes megtudván a dolog állását, a házaspárt kibékíti, s a levélre nézve, melylyel Urgefi előállt, kinyilatkoztatja, hogy csak tréfából írta; s így a jó rokonok elesnek az örökségtől. A szerepek mind jó kezekben voltak; Tóth Soma nagyon jól alakított; többször megnevezetett a sok „nincs különbenjei” vel. Közönség kevés számmal.

Csütörtök, január 7-én „Szevillai borbély”, opera 2 felvonásban, írta Rossini. Institoris eleven borbély volt, de egy szép énebet — azt a Sári, Kati, Zsuzsi, Panni — kihagyta. Rosinát Fehérvári Mari — ki ma utolszor lépett fel mint vendég — éneklé; az éneklezések által székes nótát ismételtetnie kellett. Közönség nagyon kevés számmal.

Nyiltér.*)

Az 1863-iki „K. Közöny” 153-ik számának „Nyiltterében” ismét egy kibívó cikk jelenék meg, melynek írja úgy látszik bór finomsága mellett sem unta meg, a t. közönséget botránoztatva, tovább fűzni rágalmait.

Íróhoz az örök bucsuvtól után — nincs szavam — csak is ujabbban sértő közleményéhez, a t. közönségöl bocsánatot kérve, van néhány pont alatti szerény megjegyzésem.

a) H t el, nemzeiség és becstűlet, mindenik ön magáról tesz bizonytságot.

b) Perló felekek per folyam közben előre tudni a hozandó ítéletet; több, mint a törvényszék tekintélyét sértő önhittség, anynyival is inkább mert:

c) Vádolónak az 1863-ik 104 számú „K. Közönyben” kijött cikke így szól: „hogy az ígért valóság kiszolgáltatása előtt kiadtam a bizonyítványt” s a 153-ik számban önmaga ellen fordul mondván: „hogy az ersényembe többször szolgáltatott tetemes haszon birt annak adására” szánando igazolásán a törvénszék s a t. közönség előtt ügye és felfogása zavaros állásának.

d) Különös „tetemes haszonnok” nevezni a semminél 75-szer kevesebbet! világosan szólva — ha már csakugyan ennek is megkelle történni — 1860-ban, bizonyos föld hordatási munkából részesülvén, keservesen meg szolgált öt hó i letékemből, cikkirő, a munkáját illető helyről teljesen kivévén, 75-öt vont el, és a semminél is 75-szer kisebb bazonban részesített. Azonban, ha a számok köze, p. o. a o és 75 közé, ellenkező jegyet lettem volna is szerencsés tehetni, jogosult-e ezt emlegető a jótékonyági bizonyítványra? a midőn pedig ezen állításnak egy fél betűje sem való; sőt a valónál, 75-szer nagyobb hasznosság, megfoghatatlan.

e) Hogy némely ember nem szegényen él, „tetemes haszonról” szólni főleg azon körben, hol fizetésbeli pontatlansága híres; nem pirul „elféléből” ajánlani m ndván: „helyesen tenném, ha a ref. iskola javára adnám” Bizony, bizony, ha akkor sem pirult el ró i tudatada előtt, midőn „a tetemes haszon” toliából kifolyt: nincs a földön eszt több, mely miatt pirulnia lehessen! Valami újabb nem lehet ez a „nesze semmi, fogd meg jól” fele nagylelkűségi speculációt, sőt több: bármely, furfangos észjárás is felülmúló keleti leleményesség, mihez hasonlólval csak egy Dávid ben Gábel bírhatott!!

Egy ilyen képpen támasztott pernek mi leend vége, nem tudom; de, hogy vádló ugy áll ügyével, mint a szerecsen bórével, s a Párduez tarkaságával; annak idejében és helyén, a kezennél levő adatok velős gyűjteménye ki fogja deríteni.

Addig is felkialtok Jóh könyve 20 r. 5 versével, kérdem ugyan e könyv 27 rész 12 verséből, mondom Pelda beszéd 10: 9 és Jakab 1. 8 verséből az ott iratkat!! kérvén istent, hogy meentsen meg minden pogány, zsidó és keresztény embert és testületet azon „tetemes haszonról”, melyekben e hirlapi koczódások s perlekedések okozója minket részesített!

Csak egyet bánok örökre, t. i. hogy cikkezve ismerkedésemkor feledtem, a mi irva van Máté 7 r. 15 versében! De miután becsé vagyok, nincs más menedékem, mint a közpelda beszéd szerint „ha te vered az én zsidómat, én is verem a te zsidódat!” s ezzel e téren e tárgyban örökre vége!! ezerszer sajnálván, hogy az 1863-ik 95 sz. „Közönyben”, köz érkező ügy parancsolta kimélyes közleményem rossz akarat által e térré vezetett!! M. Ujvárt 1863 dec. 31.

Sebestyén Áron.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, jan. 3. A lapok taglalják Napoleon császár ujévi beszédét. A „Times” egyetlen reményességilag lát benne a harci vesztélyes közepette, a melyeket nemzetiségi rajongás és felfordult elmélet idéznek elő. A „Morn. Post” így szól: Angolországban nagy érdekében áll a dán monarchia teljes épségben maradása, s ha eldarabolásról lenne szó, Anglia bizonyára nem lenne az egyedüli hatalom, a mely annak ellene szegülne. A „Daily News” megjegyzi, hogy a francia császár csak oly értelemben b hórú és béke bírja Európában, hogy helyhez kötött háborút általánossá tehet; de olyan háborúkat, a melyeket északi Németország, vagy Olaszország nagyraágysa idézhette elő, nem felelős.

Az Öst. Ztg.-nak egy brüsseli távirata szerint, az angol hajóhad egy része parancsot kapott volna, hogy haladéktalanul induljon a keleti tengerre Dánia védelmezésére.

Russel lord Pasolini küldetése következtében a turini kabinethez jegyzéket küldött, a

*) Az e téren megjelenő cikkekért a szerkesztőség csak a sajtóhatóság irányában felelős. Szerk.

melyben következésképpen nyilatkozat ki: „Az angol kormány tudomása van az Olaszországban uralkodó mozgalmakról, s ennek értelmét fel bírja fogni; de ennek dacára mégis meg van róla győződve, hogy Olaszország csak békés úton érheti el céljait, s hogy bármily másnemű kísérletből Olaszországra komoly veszélyek bármolhatnak, s pedig annál inkább, mert a világ jelen állapotában Olaszország saját erejére volna szorítkozva. Olaszország nem számíthat az Auszriával barátságos viszonyban levő Angliára.” Ez az angol jegyzék dec. 30-án érkezett Turinba.

A „Times” az Angstenburgi herceg és Napoleon császár közt folyt levelezésre vonatkozóan így szól: „A császár a congressus tervének Anglia által történt elutasítása után nem igen hajlandó a londoni szerződéshez oly értelemben ragaszkodni, a hogy ezt Oroszország és Anglia teszi. Ő felségét tán azt hiszi, mióta Dánia és Anglia udvarai házasság által rokonságba jöttek, a hercegségeknek a királyságtól való elszakítása Angliára nézve csatavesztés lenne. Nekünk azonban alig szükséges megjegyeznünk, hogy e kérdés alig érdekel kevésbé a földkereségén bármely népet is, mint éppen minket. Reánk nézve teljesen mindegy, akár a királysághoz csatolva maradnak a hercegségek, akár egy új kis államot fognak képezni.”

Franciaország. Páris, jan. 3. A császár új évi beszédére az „Europe” párisi levelezője következő sajtóságot észrevetelt tesz: E szavak által a helyzet sem felderítve, sem elhomályosítva nincs. Ez a beszéd igazi jellemvonása. De e beszédben is felmerül a congressus eszméje, a mely körül fognak nov. 5-e óta Napoleonnak minden nyilatkozatai. A béke fenntartása — ugymond — az uralkodókat lelkesítő „békülékenység szellemétől függ”, a melyet sehol sem tanúsíthatnak inkább, mint a javasolt congressuson. A jelszó már ki volt adva nov. 5-én: „congressus vagy háború!”

Az új évi elfogadás külsőségeiről írják a „Köln. Ztg.”-nak, hogy a császár Budberg báró iránt igen barátságos, Dayton urhoz kegyteljes és előékeny volt, míg Metternich herceg iránt hideg udvariasságot tanúsított. Leginkább feltűnt azonban, hogy ő felsége Cowley lordhoz még csak egy szót sem intézett. Nigra lovag nem volt jelen.

Fleury tábornok, a ki, a mint tudva van, azért volt külvide Németországba, hogy a német udvarokat, különösen Poroszországot nyerve meg a congressus eszméjének, nagyon meglepte a császárt a németországi hangulat-

ról való tudósításával. Nincs miért áltassunk magunkat, mond a nevezett diplomata, mi gyűlölték vagyunk a szárazföldön, s elég, élenken ohajtunk valamely jó dolgot arra, hogy a szárazföldön népek és kormányok az ellenkezőt akarják.

A „Gaz. de France” írja, hogy a francia kormány felhatalmazta az olasz kormányt, hogy francia gyárakban 50,000 fegyvert készíttet hessen.

Olaszország. Turin, jan. 1. A király az új évi elfogadás alkalmával a kamara kitöltésére előtt sajnálatát fejezte ki, hogy az 1863-dik év nem nyújtott semmi kedvező alkalmat, Olaszország megváltási művének bevégezésére. A király a beküszöbölt 1864. évre oly nemű bonyodalmak beállhatását említi, a melyek ohajtott alkalmat fognának szolgáltatni. Az ország számíthat — u. m. — reám, valamint én is számíthat az országra.

A turini katonai lap az Austria elleni támadás tervéről a következőket írja: A mint értesítünk bennünket, a honvédelmi bizottság mostanában egy sor ideiglenes védművek tervének vizsgálatával foglalkozik, a melyek a Mincio-vonal különböző pontjain lennének felállítandók. Auszriával való háború esetére gátolni akarják az e részről való betitést, ha hadseregünk az alsó Pón át Velenczébe nyomulna.

IV. Ferdinánd toskánai nagyherceg tiltakozást közöl a bécsi hivatalos lapban toskánai múzeumok, könyvtárak tárgyaitak eladása vagy kivitele, ugy szintén egyházak, kegyes alapítványok fekvő javainak a turini kormány által szándékolt elidegenítése ellen.

Orosz és Lengyelország. Lublinból írják, hogy ott és Podlachiában az oroszok hadsereget gyűjtöttek s erősítést nyertek; a felkelők a támadást készen várják. A tél nem okoz nekik bátrányt, mert jól el vannak látva meleg ruhával. Egyes csapatok az erdőben háziasan letelepedtek; ugynevezett havasi kunyhókat készítve maguknak s ezeket karózáttal véve körül, a mely birtelen támadásoktól óvja őket, hogy az ellent kevés erővel tartóztassák, míg a főcsapat elvonulhat. Hadi-meneteknél nem visznek élelmet magukkal; a lakosság mindenütt ellátja őket a szükségességekkel.

A hadműködést illetőleg a védelemre szorítkoznak. Kruuk még az őszön két helyen erősen megverte az oroszokat egyesített csapataival, de a tayslawiczi vereség arra bírta, hogy ismét elközzöze a csapatokat, a melyeknek feladata, hogy az egyes orosz hadoszlopokat, lehető csekély veszélyeztetéssel

nyugtalanítsák. Ez ellen az oroszok azt tervezik, hogy a felkelőket a Visztula felé nyomják s ott egyesülten leverjék. Ez okon mindenfelől megindult hadoszlopok, de tervük meghiusult. Kruuk kitalálta szándékukat s az egyes csapatokat szétküldözte, a mi által többben az oroszok háta mögé jutottak, mikor ezek az ellent maguk előtt képzelték.

A többi kormányzóságokban egészen hasonló ehhez az eljárás s a lengyelek remélik, hogy nemzeti szervezkedésük folytán, dacára az orosz tulszigornak, tavaszra ismét a harczosok nagy számát állítandják a csatatérre.

Dánia. Kopenhága, jan. 2. Mindenfelé hirlík, hogy legközelebb egy francia s alkalmassint egy angol hajóhad is fog itt megjelenni.

IX. Keresztély király a hadsereghez kiáltványt intézett, a melyben többek közt ezeket mondja: „Az új év fegyverben talál titeket a baza védelmezésére; azért van királyotok nálatok. En egyet teljesen öröklöm elődömtől: a hazaszeretet. Jelszavunk: „a baza beestilete”; ezt a béke útján, de ha kell, a harczterén is meg kell mentenünk. A haza megmentéséért egy élet sem drága. A hadseregnek az előbbi háborúból tapasztalt vezérei vannak, a kiket az új sereg lelkesedéssel fog követni. Nem a szám, hanem a bátorság s a katonák feltétlen engedelmsége adják minden esetben a győzelmet. A király örömeinek tartandja mielőbb szemlét tartani a külföldi csapatok felett.”

Oláh-Moldvafjedelemség. Bukarest, dec. 30. Legközelebb általános népfelfegyverzési törvényjavaslatot fognak a kamara elébe terjeszteni, a melynek fogva a honnak minden férfi lakosa 20-tól 25 évesig fegyvert fogni köteles.

Mexiko. A „Moniteur”-nek írják november 27-ről: Itt a legnagyobb feszültséggel várják az utóbbi postahajót, a mely tudósítást hozott a császári koronának Ferdinand Miksa főherceg által történt elfogadásáról. Azért, a midőn a harangok zúgása az elölkönek egy falragasztványa az örömdetes hirt tudtul adta, a város egész ünnepi szinbe öltözött. Este fényes világítás s a nagy színházban díszelőadás, a mi minden lakosnak alkalmas szolgálatot lelkesedése kiöntésére. Mi lesz még majd, ha az új császár és ifjú neje bevonulásukat tartandják a fővárosba! Európai levelek szerint ez az időpont nincs messze, s mi ezt élenken ohajtjuk; mert megjelenése a béke és szerencsének egy új korszakát fogja megnyitni, a mire Mexikonak oly nagy szüksége van.

A mexikói érsek kilépett az ideiglenes kormányból. Neheztelésének oka az, hogy a francia tábornokok, Párisból kapott rendletek alapján, nem akartak segédkezet nyújtani oly intézkedésekre, hogy a papság az utóbbi kormányok alatt elidegenített nemzeti jószágokat visszakapja. Azt mondják, hogy a papság kiáltványt indított forgásba, a melyben az áll, hogy a francziák, a kik az ő jószágait nem akarják visszaadni, a trienti zsinat egyik határozmányánál fogva kiátkozottak tekintendők.

Veracruzából Új Orleansba érkezett hajók azt a hirt hozták, hogy a mexikóiak visszafoglalták Pueblát. A francia helyőrség gyenge volt s azért ellenszegülés nélkül visszavonult a mexikóiak elől, a kik aztán a város 5000 emberrel megszállották. Tampicoi tudósítások szerint az ottani francia helyőrség be volna kerítve.

Ujabbak. Berlin, jan. 5. A kölesbizottság tegnapi ülésében Bismark ur is jelen volt s ismételve szólott a szabad kézenzási politika mellett. Végül reményét nyilvánította, hogy a ház inkább meg fogja ajánlani az eszközöket, mint sem arra kényszerítse a kormányt, hogy maga szerezzé meg. A vitát elnapolták.

— Frankfurt, jan. 5. A német szövetség melletti angol követ Mallett urhoz egy új jegyzék érkezett Londonból, a melyben az értekezleti javaslat nyomtatékosan ismételve, s elvagy nem fogadásától béke vagy háború van függővé téve. A szövetséggyűlési többség nézete azonban ugy áll, hogy a londoni jegyzékönv átviszgalására tartandó értekezlet eszméjét a szövetség részéről előre elvetettnek lehet tekinteni.

Gabonaár Kolozsvárt Január 7-kén 1864.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztbúza 4 frt — kr. Elégbúza 3 frt 10 kr. Rozs 2 frt 20 kr. Árpa — frt — kr. Zab 1 frt 50 kr. Törökűza 2 frt 30 kr. Pilyoka — frt — kr. Marhabús 10 kr.

Bécsi börze Januárius 8-kén: Nemzeti kölcsön 80.20. 5% Metalliques 73.—. Bank-részvény 798.—. Hitel részvény 180.50. Váltó Londonra 119.30. Ezüst 119.25. Arany 5.70. 1860-diki Állam kölcsön 93.5.

Januárius 5-én: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyarországi 75.15. Erdélyi 72.—.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

NEM HIVATALOS.

Haszonbéri hirdetmény.

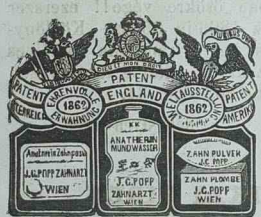
(4) Kolozsmegye alsó-kerületében Mező-méhesen egy 225 holdból álló jóminőségű kasszálló, bővizű itató kúttakkal ellátva legelőnek kiadó. Értekezhetni iránta helyt méltóságos Kendeffy István urnál.

(271) 9/1 (3-12) **Oszt. cs. kir. legelőbb angolhon s amerikai szabad. ellátott**

Anatherin Szájviz

POPP J. G. bécsi gyakorló fogorvostól, előbb Tuchlauben város rész 557 sz. jelenleg belváros Bogner-utca 2-dik sz. alatt a takarékpénztárral szembe.

Ára üvegenként 1 frt 40 kr. Csom. 20 kr. jával.

cs. kir. szabad. **Fogpép.** Ára 1 frt 22 kr.

FOG-OLAJ, ndvas fogak önbe- Ára

Növényi-fogpor papirtokba 63 kr.

Hogy a fenn jelelt Szájviz, hosszas évektől fogva, a fogak s más szájrészek legjelesebb fenntartó szeréül esmertetett el, számos erre vonatkozólag közzé tett bizonyítványok által, a legmagasabb valamint a tisztelt urrend, s sok nagy érdemű, s jeles hirt orvosi egyeniségek részéről tanúsítva van.

Az **Anatherin Szájviz,** a legutóbbi világ kiállításon mint kitényő, a hamisítás ellen Angolhonban kir. szabadalommal biztosított, s Amerikába hasonló oltalom mellett szintén közzétettésében s kedveltségben részesítetvén, a birodalom első folyó lapjai által közzé tetetve, annak további dicséretére ugy hisszük nincs szükségünk.

Bécs minden gyógyszerárán és illatszerek-kereskedésében kapható, a tartományokban a jelzett czég alatt:

BIZOMÁNYOSOK:

Kolozsvárt: WOLFF J. és Rudolph J. özevgyénél. Tordán: Wolff G. gyógyszer. Szebenben: Zóhrer és Müller, Steiner gyógyszerész. Brassóban: Jekelius Adolf, Fabiok János fiai és G. János fiai. Károly-Fehérvárt: Sander gyógyszerész. Rusz, Wagner könyvtáros. Segesvárt: Misselbacher J. M. Bestercezn: Nusbecher K., Dietrich és Fleischer. Décsen: Kremer S. Décsen: Büchler A. Madgyasz. Nagy-Ényeden: Trajánovits Ede, és Oberth J. gyógyszer. Uraknál. N-Váradon: Schnurr Ferenc és Janki J. Huzella. Fogarason: Nehr. M. Váradhelyt: Bucher D. és Fogarasi. Balasszábadán: Korvitz T. Szászvároson: Dénian D., Leonhardt J., és Wostch gyógyszer. Szász-Régenben: Trángott és Wachner. Zilahon: Weiss S. gyógyszer. Debrezenben: Gölti, Borsos gyógyszerészeknél, és Csanak J. S.-A.-Ughelyt: Deutsch József. Szinyér-Váralján: E. Gerber gyógyszer. Szatmárvárt: Veisz J. Márm.-Szajeten: Hoffman és Rath. Holdmező-Váradhelyt: Wagner K. gyógyszer. N.-Károlyban: Jellinek gyógyszer. Nagy-Bánján: Papp gyógyszer. Ó-Márothon: Pfeiffer urak.

Postán küldve a göngyölek és bérmentesítésért a rendes áron felül a távolság és csomag nagyságához képest még 30 egész 70 krig melléklendő.

(290)

ASPIR SAMUEL

(3-3)

Az orosz határ mellett Tarnopolból!

A magyarországi és erdélyi nevezetesebb országos vásárokat, a legelső kézből nyert ugynevezett **orosz-áruozikkekkel** több évek során keresztül ellátva, ezennel van szerencsése jeleníteni, miszerint a *téli időnyre* tüzletét Kolozsvárt a b.-szénántzaban a Roschner-féle házánál 133. szám alatt Bornemisza Ignáczné házával szemben megnyitotta; bőven elátozt raktárában kaphatók:

chinai-orosz-thea, samovárok és mosdótálak, valóságos jamaikai rum, arak (fehér rum), punsch és anis-essencia, külföldi liquerök, törökpuliszka, csbukok, nagyban és kicsiben a legizibb minőségben és legutányosabb árban.

Az italok szétküldésére 3-16 kupás áralagokkal el van látva, és a megrendeléseket azonnal a legjobban és leggyorsabban teljesítendi.

A t. cz. közönség kegyes pártfogásáért esedez.

(5)

(1-6)

Jankó Vincze

vas-öntő és gépgyára

készít mindennemű vas öntvényeket, gazdasági eszközöket, gépeket és malomfelszereléseket; szeszgyárak részére új szerkezetű **Redorták** készen kaphatók külmonostor-utczában, 69 házszám alatt.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban kapható:

TÖRTÉNELMI GYÖNGYÖK.

Gyűjté s betűrendes sorba raká

KISS MIHÁLY, unitárius esperes és árkosi pap.

Ára kemény kötésben 1 frt 60 kr.

ERDÉLY a rómaiak alatt.

Kütfők nyomán írta **Wass József,** kegyes szerzetbeli áldor, gimnasiumi tanár, s a magyar tudományos akademia levelező tagja.

Az Erdélyi Muzem-Egylet által a HAYNALD-díjjal jutalmazott pályamunka.

Erdély térképével.

Ára 1 frt 50 kr. oszt. értékben.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda bettiüvel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Melléklét: Megrendelési ív Caraffa és az eperjesi vér-törvényszék című korrajzra.